הלכות גירושין פרק ו

פרק ו: שליחות בגט

סוגי השליח

שליח קבלה

א.

השליח שעושה האשה לקבל לה גיטה מיד בעלה הוא הנקרא "**שליח קבלה**", ומשיגיע הגט לידו תתגרש כאילו הגיע לידה.

וצריכה לעשותו בשני עדים, וצריכה שני עדים שיעידו שהגיע הגט ליד שלוחה.

ואפילו הן הראשונים, או אחד מן הראשונים ואחר - הרי זו עדות גמורה:

ב.

במה דברים אמורים? בשאבד הגט או נקרע.

אבל אם היה הגט יוצא מתחת ידי שליח הקבלה - אינו צריך עדים, בין שנמסר לו בעדים בין שנתנו לו הבעל בינו לבינו, יציאתו מתחת ידו כיציאתו מתחת ידי האשה.

ואף על פי כן לכתחילה לא יתן לו הגט אלא בעדי מסירה, כמו האשה עצמה:

ג.

שליח הולכה

הבעל אינו יכול לעשות שליח לקבל גט לאשתו, אבל נותן לשליח להוליך גט לאשתו, וזה הוא הנקרא "שליח הולכה".

ד.

שליח הבאה

וכן, האשה שולחת שליח להביא לה גיטה מיד בעלה, וזה הוא הנקרא "שליח הבאה".

ואין שליח הולכה והבאה צריך עדים.

ה.

מתי מתגרשת בשלוחי הלכה והובאה

ואין האשה מתגרשת בגט ששלח הבעל או שהביא לה שליח הבאה עד שיגיע גט לידה.

וכל מקום שנאמר בענין הגיטים שליח סתם, הוא שליח הולכה או שליח הבאה:

הכשרים לשליחות

ו.

הכל כשרים לשליחות הגט, בין שליח קבלה בין שליח הולכה והבאה, חוץ מן החמישה, הנכרי, והעבד, והחרש, והשוטה, והקטן.

ואם קיבל או הביא אחד מהן גט - אינו גט.

ז.

אבל הנשים והקרובים כשרים.

ואפילו הפסולים מדברי סופרים בעבירה - כשרים לשליחות.

אבל הפסולים בעבירה מדברי תורה - פסולין להבאת הגט, ואם הביאו - הרי זה פסול.

במה דברים אמורים? בשנתקיים הגט בחותמיו, אבל אם לא נסמוך בו אלא על דברי פסול מן התורה בעבירה - אינו גט:

ח.

היה השליח קטן כשניתן לו הגט וגדול כשהביאו, חרש ונתפקח, שוטה ונשתפה, נכרי ונתגייר, עבד ונשתחרר - הרי זה בטל.

אבל אם ניתן לו הגט והוא פיקח, ונתחרש, וחזר ונתפקח, היה שפוי כשניתן לו, ונשתטה, וחזר ונשתפה כשהביאו ליד האשה - הרי זה גט כשר, מפני שתחילתו וסופו בדעת:

דיני השליח שעושה האשה

ט.

האשה שעשת שליח בעדים ואמרה לו, "טול לי גיטי", "יהא לי בידך" - הרי זה שליח קבלה, וכאילו אמרה לו "התקבל לי גיטי".

ויש לאשה לעשות שליח קבלה לקבל לה גיטה מיד שלוחו של בעלה.

וקטנה אינה עושה שליח לקבלה, אף על פי שחצירה קונה לה גיטה כגדולה, מפני ששליח קבלה צריך עדים, ואין מעידים על הקטן שאינו בן דעת גמורה:

בעל שעוקר את שליחות האשה

י.

האשה שעשת שליח לקבלה, ואמר לו הבעל, "אין רצוני שתקבל לה", אלא "הרי זה גיטה, הולך אותו לה" - הרשות ביד הבעל, ונעשה זה שליח הולכה, לא שליח קבלה.

אבל אם אמר לו, "התקבל לה", או "זכה לה", או "הא לך" - לא עקר שליחות הקבלה.

אמר לו, "הולך לה" - עקר שליחות הקבלה, ונעשה שליח הבעל.

וכן, אם אמר לו, "הולך ותן לה" - עקר שליחות הקבלה:

יא.

עקירת השליח

שליח האשה שבא ליטול גט מן הבעל ואמר לו, "שליח קבלה אני", ואמר לו הבעל, "הא לך גט זה כמו שאמרה" - כלומר, "איני עוקר שליחותה, אלא בין שעשת אותך שליח קבלה או שליח הבאה, הרי את כמו שאמרה", והביא את הגט, ואמרה לו, "לא שמתיך אלא שליח הבאה" - אפילו הגיע הגט לידה אינה מגורשת, שהרי עקר השליח שליחות שאמרה היא, ואמר לבעל "מעולם לא נעשיתי שליח הבאה לה":

יב.

אמר השליח לבעל, "שליח הבאה אני", ואמר לו הבעל, "הא לך כמו שאמרה", והביא את הגט, ואמרה לו, "שליח קבלה שמתיך" - כיון שהגיע הגט לידה מגורשת, שהרי לא עקר שליחות שאמרה אלא גרע

אותה, שהרי היא אומרת לקבלה והוא אמר לבעל להבאה בלבד:

יג.

הבעל ששלח גט לאשתו, בא שליח ליתנו לה, לא נטלתו, אלא אמרה לו בפני עדים, "יהיה לי גט זה פיקדון אצלך", או שאמרה לו, "הרי את שליח לקבלו לי" - הרי זו מגורשת בספק עד שיגיע גט לידה, ומשיגיע גט לידה תתגרש ודאי:

נתינת השליח לאשה

יד.

שליח שהביא גט, כשהוא נותנו לה - נותנו בפני שנים.
ואותן השנים - צריכין לקרותו, ואחר כך יינתן לה בפניהם, שדין השליח עם האשה כדין הבעל עמה, שתחתיו הוא קם:

טו.

לפיכך אם נתנו השליח לה ולא קראוהו עדי מסירה, ונטלתו וזרקתו לים - הרי זה ספק מגורשת.

טז.

עבר השליח ונתן הגט בינו לבינה - יטלנו ממנה ויחזור ויתננו בפני שנים.
ואם מת, הואיל והגט יוצא מתחת ידה ומקוים בחותמיו - הרי זה כשר:

עז.

שליח שנטל את הגט, וקודם שיגיע ליד האשה חזר הבעל ואמר לו, "גט ששלחתי עמך בטל", או שקדם ואמר לאשה, "גט ששלחתי לך בטל", או ששלח שליח אחר לבטלו, או שאמר לאחרים, "גט ששלחתי לאשתי בטל" - הרי זה בטל, ואף על פי שהגיע לידה.

וכל המבטל בפני אחרים - צריך לבטל בפני שנים.

ואם אחר שהגיע גט לידה או ליד שליח הקבלה - אינו יכול לבטלו.

ואף על פי שחזר בתוך כדי דיבור וביטלו, הואיל ואחר שהגיע לידה או ליד שליח קבלה או לחצירה ביטלו - אינו בטל, והרי זה גט כשר:

יז.

היה מחזר ומבקש השליח כדי לבטלו, או שהיה מבקש שנים שיבטלו בפניהם, ובין שהוא מחזר ורודף הגיע הגט לידה, ואחר כך ביטל - אינו בטל, ואף על פי שהיה מחזר לבטלו קודם שיגיע לידה:

יח.

אמר לעשרה, "כתבו גט ותנו לאשתי" - יכול לבטל זה שלא בפני זה, ואפילו בפני שנים אחרים.

שלח הגט ביד שנים - הרי זה יכול לבטלו זה שלא בפני זה.

ואפילו היו עשרה, משביטלו בפני אחד - בטל הגט:

יט.

מסירת מודעה

וכן, מי שאמר לשנים, "גט שאני כותב לאשתי בטל הוא", וכתב אחרי כן גט ונתנו לה בפני שנים אחרים - הרי זה גט בטל.

וזו היא **מסירת המודעא** על הגט.

וכן אם אמר להם, "כל גט שיכתוב לי פלוני בטל", "כל גט שאכתוב בבית דינו של פלוני הרי הוא בטל", או "כל גט שאכתוב מהיום עד עשרים שנה בטל" - הרי זה בטל:

יט.

וכן, אם אמר לשנים, "כל גט שאכתוב לפלונית אשתי בטל הוא", "וכל דבר שאבטל בו מודעא זו הרי הוא בטל", וכתב אחר כן גט ונתנו לה, אף על פי שביטל המודעא קודם שיכתוב הגט ויתנו לה - הרי הגט בטל:

כ.

אם כן, מה תקנת דבר זה? שיאמרו לו העדים קודם כתיבת הגט, "אמור בפנינו שכל הדברים שמסרת שגורמין כשיתקיימו אותן הדברים לבטל גט זה, הרי הן בטלין", והוא אומר, "הין", ואחר כך אומר להן לכתוב ולחתום וליתן לה.

ולא יניחוהו לילך עד שיגיע גט לידה, כדי שלא יצא ויבטלו.

ואין המוסר מודעא ולא המבטל מודעא צריך קנין:

כא.

השולח גט ביד שליח וביטל הגט - הרי זה חוזר ומגרש בו כשירצה, שלא ביטלו מתורת גט אלא מתורת שליחות.

לפיכך אם היה הגט ביד הבעל וביטלו, כגון שאמר, גט זה בטל הוא - אינו מגרש בו לעולם, והרי הוא כחרש, ואם גירש בו - אינה מגורשת.

וכן, אם פירש בעת שביטלו והוא ביד השליח, ואמר, "גט ששלחתי הרי הוא בטל מלהיות גט" - אינו מגרש בו לעולם:

כב.

לשונות הביטול

באי זה לשונות מבטל הגט? אמר, "בטל הוא", "אי אפשי בו", "גט זה לא יועיל", "לא יעזוב", "לא ישלח, "לא יגרש", "יהא כחרס", "יהא חרס", "הרי הוא כחרס", אם אמר אחד מאלו ומן הדומה להן - הרי זה ביטלו:

כג.

אבל אם אמר, "גט זה אינו גט", "פסול הוא", "אינו מועיל", "אינו מתיר", "אינו משלח", "אינו מגרש", ,חרס הוא" - לא אמר כלום, שאין זה לשון מבטל אלא לשון מודיע אמיתת הדבר, והרי הודיע לנו דבר שאינו כן, כמי שאומר על דבר האסור שהוא מותר, או על הטמא שהוא טהור.

כד.

אמר, גט זה בטַל, שמשמעו פועל שעבר, כגון "חמק עבר" - הרי זה ספק.

לפיכך אם נתגרשה בגט זה - הרי היא ספק מגורשת:

כה.

מי ששלח גט לאשתו, ובא שליח ואמר לו, "לא מצאתיה", או ,לא רצת ליקח הגט", ואמר הבעל, "ברוך הטוב והמטיב", או כיוצא בדברים האלו שמשמען שאין בדעתו לגרשה שהרי הוא שמח בעיכוב הגט - לא בטל הגט, אלא יתן ותהיה מגורשת, עד שיאמר לו בפירוש, "לא תתן", או יבטל בפירוש:

כו.

מי ששלח גט לאשתו, וחזר וביטלו בפני שנים אחרים, וכן מי שמסר מודעא על הגט - מכין אותו מכת מרדות, מפני שגורם להיות ממזרין, שהרי יגיע גט לידה ותינשא בו, ואחר זמן יצאו העדים שביטל בפניהם, או שמסר מודעא בפניהם קודם שיכתוב הגט, ונמצא הולד ממזר:

חזקת השליח

כז.

שליח שהביא גט ונתנו לאשה, אין אומרין שמא ביטלו הבעל, אלא נותנין אותו לה בחזקת שהוא כשר, ותינשא בו.

ואם נמצא אחר כך שביטלו - תצא והולד ממזר.

וכן, הכותב גט ונתנו לאשתו, אין אומרין "שמא מסר מודעא על גט זה", אלא הרי הוא בחזקת כשרות, ותינשא בו:

כח.

וכן, המביא גט, והניח הבעל חולה או שהיה זקן - נותנו לה בחזקת שהוא קיים.

אבל אם הניחו גוסס - רוב גוססין למיתה, ואף על פי שנתנו לה - הרי זה ספק גירושין, שאין גט לאחר מיתה.

וכן, עיר שהקיפה החיל והיא במצור, וספינה המיטרפת בים, והיוצא לידון - הרי אלו בחזקת חיים, ואם היה גט אחד מהן ביד השליח, נותנו לאשתו, ותהיה בחזקת מגורשת:

כט.

אבל עיר שכבשה הגייס והובקעה, וספינה שאבדה בים, והיוצא ליהרג מבית דין של גויים, ומי שגררתו חיה, או שטפו נהר, או נפלה עליו מפולת - נותנין עליהן חומרי חיים וחומרי מתים, ואם היה גט אחד מהן ביד השליח - אינו נותנו לאשתו, ואם נתנו לה - הרי זו ספק מגורשת.

ואם נודע שמת הבעל קודם שיגיע גט לידה - אינו גט:

ל.

הבעל ששלח גט לאשתו - הרי הוא חייב במזונותיה ובכל תנאי כתובה עד שיגיע הגט לידה או ליד שליח קבלה: